

NEDĚLE, 7/B VELIKONOCE

„Kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm.“

*

16. května 2021

SOUŘADNICE TEXTŮ

1. čtení:	Sk 1,15-17.20-26
Žalm:	Žl 103 (102)
2. čtení:	1Jan 4,11-16
Evangelium:	Jan 17,11b-19

1 ÚVOD

Milí bratři a sestry, slavíme 7. neděli velikonoční a dnešní druhé čtení z Písma svatého nám nabízí nádherný text, který je vybrán z 1. listu svatého apoštola Jana. Tento text pojednává o možnostech poznání a zakoušení Boha¹, i když to možná není na první pohled zcela zřejmé. Pojd' me tedy chvíli společně rozjímat nad tímto textem a odhalit sdělení, které je v dnešním Božím slově ukryto.

2 NADBYTEČNÁ VĚTA?

Pokud si pozorně přečteme úryvek ještě jednou, jistě si povšimneme hned druhé věty: „Boha nikdo nikdy nespatriil“². Tato věta vzbuzuje dojem, že do okolního textu nepatří a že byla nadbytečně doplněna mezi věty: „Milovaní, když nás Bůh tak miloval, máme se i my navzájem milovat. [...] Když se milujeme navzájem, Bůh zůstává v nás a jeho láska je v nás přivedena k dokonalosti.“³ Tato zdánlivě nadbytečná věta je však branou,

* Petr Kozel, jáhen pkozel@doo.cz

1 Srov. 1 Jan 4, 7-5, 4.

2 Srov. 1 Jan 4, 12.

3 Srov. 1 Jan 4, 11-12.

Obrázek 1: *The beloved (Milovaný [apoštol Jan])*, Ira Thomas (2002-2021)

skrze kterou můžeme projít k mnohem hlubšímu pochopení celého textu, ale k tomu se teprve dostaneme.

3 BOŽÍ ESENCE

Věnujme chvíli pozornost problematice hovoření⁴ o Bohu a o jeho „vlastnostech“. Dogmatická teologie nás učí, že všechny lidsky myslitelné kategorie jsou zcela nedostatečné pro to, aby se mohly Boha byť jen dotknout, natož jej obsáhnout. A tak každé, i to nejvznešenější nádherné tvrzení o Bohu je ve srovnání s Bohem samotným pouhým prachem. V tomto smyslu se může stydět i tvrzení: „*Bůh nás miluje*“⁵, protože Bůh nás „nemiluje“⁶ tak, jak jsme schopni si to představit – to by bylo „málo“, protože naše představy jsou velmi omezené. On je totiž Láskou samotnou a mírou veškeré lásky⁷. Je Láskou s velkým „L“, jak píše v závěru dnešní perikopy apoštol Jan: „*Bůh je láska*“.⁸ Profesor dogmatické teologie **P. Ctirad Václav Pospíšil** ve své knize *Jako v nebi, tak i na zemi* uvádí, že jakékoliv naše mluvení o Bohu⁹ „*je troalým úsilím o nemožné*“¹⁰ a velmi rád ve svých přednáškách používal příměr, že všechny pojmy, které se snaží Boha vystihnout, při

4 Hovoření, resp. vypovídání o Bohu.

5 Srov. *analogia entis* – krok tvrzení.

6 Srov. *analogia entis* – krok popření.

7 Srov. *analogia entis* – krok nejvyšší míry.

8 Srov. 1 Jan 4, 16.

9 Resp. o imanentní Trojici.

10 [3], str. 111.

setkání s Bohem doslova „explodují“.¹¹

Jak tedy co nejlépe vyjádřit vztah mezi Bohem a láskou? Pokud bychom použili scholastický filosofický termín *esence*, pak bychom mohli říci, že láska je součástí Boží esence. Jistě se nyní nabízí otázka, a co je to vlastně esence? Odpovězme, že *esence* je to, co činí věc právě tím, čím je a čím se od každé jiné věci odlišuje.¹² Uveďme si velmi zjednodušený příklad. Pokud si vybavíme například rumovou esenci (rumovitost), vybaví se nám zcela jistě RUM. A velmi podobně, pokud se setkáte s láskou, pokud „ucítíte“ lásku, pak máte co do činění s Bohem. Podobně jako RUM nezaměnitelně voní rumem, Bůh nezaměnitelně „voní“ láskou. Láska je esenciální Boží vlastností.

4 ZAKOUŠENÍ BOHA

Nyní se již můžeme vrátit k opuštěnému verši: „Boha nikdo nikdy nespatriil.“, o jehož nadbytečnosti společně rozmýšlíme. Možná, že už sami pomalu odhalujete jeho dříve skrytý význam. Apoštol Jan, jako by nás tímto veršem chtěl poučit: Milovaní, Boha ještě nikdo neviděl a ani vy se netrapte tím, že ho pravděpodobně fyzicky nespatriíte, protože se s ním můžete setkat zcela jiným způsobem. Nespatriíte ho na rovině materiálního světa, ale zakusíte ho prostřednictvím jeho esenciálních vlastností. Co tato složitá věta prakticky znamená? Zakusíte-li lásku, zakusíte Boha. Setkáte-li se s láskou, setkáte se Bohem. Pokud v sobě necháte přebývat lásku, bude ve Vás přebývat Bůh. Jak jasné a hluboce logické jsou nyní verše, které jsme již dnes jednou slyšeli: „Když se milujeme navzájem, Bůh zůstává v nás ...“¹³, „... kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm.“¹⁴

5 NAČ DŮKAZ – BŮH VONÍ LÁSKOU

Rakouský matematik a logik, blízký přítel Alberta Einsteina, **Kurt Gödel** formuloval kolem roku 1970 tzv. *ontologický argument*, který byl nalezen v jeho pozůstalosti.¹⁵ V tomto důkazu Boží existence hraje klíčovou roli právě esence Boha. Kurt Gödel ji definuje jako soubor

11 Viz [3], str. 110 a dále. Odborně se způsob vypovídání o Bohu řídí tzv. principem *analogia entis*.

12 Srov. [2], str.107.

13 Srov. 1 Jan 4, 12.

14 Srov. 1 Jan 4, 16.

15 Srov. [4], str. 1.

všech nejvyšších dokonalých pozitivních „vlastností“, mezi které řadí i existenci, z čehož následně vyvozuje, že Bůh nutně existuje.

Možná mi dáte za pravdu, že nepotřebujeme matematický důkaz Boha. Protože naše srdce se samo přesvědčí o tom, že zakoušíme-li v našem životě lásku, pak Bůh skutečně existuje. Nechme se tedy provonět, neboť Bůh „voní“ láskou a podle té ho vždy bezpečně poznáme. AMEN

REFERENCE

- [1] *Český liturgický překlad*, 2021 [online]. [cit. 15. května 2021]
Dostupné z <http://bible.liturgie.cz/>.
- [2] Horyna, B. a kol., 2002. *Filosofický slovník*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, s.r.o. ISBN 978-7182-064-4.
- [3] Pospíšil, C., V., 2004. *Jako v nebi, tak i na zemi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství. ISBN 978-80-7195-465-1.
- [4] Svačinová, I. 2011. Leibnizovské motivy v Gödelově ontologickém argumentu. *Pro-Fil*, vol. 12, no. 1 (2011). ISSN 1212-9097.